

		Projektnamn	Dnr	Sida 1
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Riktlinjer ekonomiskt bistånd

Socialnämnden Torsås kommun

Antagna Socialnämnden §7/22, 2022-01-20

		Projektnamn	Dnr	Sida 2
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Innehåll

Socialtjänstens uppdrag	6
Barnperspektiv	7
Särskilda grupper av sökande.....	7
Arbetsökande.....	7
Praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet	7
Sjukskrivna.....	8
Personer med missbruksproblematik	8
Egna företagare	8
Studera.....	9
Makar/sammanboende där ena parten studerar	9
Ungdomar under 21 år som går i skolan	9
Vuxenstudera på grundskolenivå och SFI	9
Vuxenstudera på gymnasienivå	9
Studieuppehåll.....	10
Föräldralediga.....	10
Personer 65 år och äldre	10
Personer inskrivna för kriminalvård	10
Hyreskostnad.....	10
Personer som intensivövervakas med fotboja	11
Personer med kontraktsvård.....	11
Personer som vistas på institution eller i familjehem genom beslut från socialtjänsten	11
Brottsoffer och våld i nära relation	11
Riksnorm och förhöjning vid särskilda skäl	12
Livsmedel.....	12
Kläder och skor	12
Lek och fritid.....	12
Barn- och ungdomsförsäkringar	12

		Projektnamn	Dnr	Sida 3
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Hälsa och hygien.....	12
Förbrukningsvaror	13
Dagstidning och telefon	13
Akut ekonomiskt bistånd.....	13
Godtagbara utgifter utöver riksnorm.....	13
Boendekostnad SoL 4:4 p. 2	13
Boende i hyreslägenhet.....	14
Boende i egen fastighet/bostadsrättslägenhet.....	14
Eget boende för ungdomar	14
Boendekostnad för ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet.....	14
Delat boende – inneboende.....	15
Förälder boende hos barn	15
Andrahandsboende	15
Byte av bostad p.g.a. för hög boendekostnad	15
Byte till dyrare bostad	16
Hushållsel SoL 4:3 p. 2	16
Hemförsäkring SoL 4:3 p. 2.....	16
Hyresgästförening SoL 4:1.....	16
Fackförenings- och arbetslöshetskasseavgift SoL 4:3 p. 2	16
Umgängeskostnader SoL 4:3	16
Umgängesresor SoL 4:1	16
Barnomsorgsavgifter SoL 4:1.....	17
Sjukvård SoL 4:1	17
Psykoterapikostnader.....	17
Medicin SoL 4:1	17
Tandvård SoL 4:1	17
Glasögon och kontaktlinser SoL 4:1	18
Hemutrustning SoL 4:1.....	18
Spädbarnsutrustning SoL 4:1.....	19
Advokatkostnader SoL 4:1.....	19

		Projektnamn	Dnr	Sida
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen		4
			Dokumenttyp Riktlinjer	

Hemtjänstavgift SoL 4:1	19
Fritidskostnader vid långvarigt behov av försörjningsstöd SoL 4:1.....	19
Arbetsresor SoL 4:1	19
Flyttkostnader SoL 4.1	20
Magasineringskostnader SoL 4:1.....	20
Identitetshandlingar SoL 4:1	20
Bredband SoL 4:1.....	20
Årskostnader för bankkort och internetbank SoL 4:1	20
Begravningskostnader SoL 4.1	21
Resa till begravning eller till anhörig med allvarig sjukdom.....	21
Tekniska hjälpmedel SoL 4:1	21
Skulder SoL 4.1	21
Elskuld.....	21
Hyresskuld	22
Barnomsorgsavgiftsskuld	22
Annat bistånd enligt SoL 4 kap. 2 §	23
Akuta skulder.....	23
Garanti.....	23
Realiserbara tillgångar.....	23
Övrigt.....	23
Inkomster och tillgångar.....	23
Försörjningsskyldighet.....	23
Äkta makar/registrerade partners	23
Sammanboende	23
Föräldrars underhållsskyldighet gentemot barn	24
Inkomster	24
Inkomster som <i>inte</i> påverkar rätten till försörjningsstöd	24
Tillgångar	24
Kontanter och bankmedel.....	24
Undantag ålderspensionärer.....	25

		Projektnamn	Dnr	Sida 5
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Undantag barn.....	25
Realiserbara tillgångar.....	25
Egen fastighet/bostadsrätt.....	25
Bil och motorcykel.....	25
Återbetalning och återsökning.....	26
Återsökning	26
Återkrav	26
Överklagan av beslut	27
Överklagan med förvaltningsbesvär.....	27
Överklagan med kommunbesvär	27

		Projektnamn	Dnr	Sida 6
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Socialtjänstens uppdrag

Ekonomiskt bistånd är avsett att vara ett komplement till egna inkomster. Den enskilde har alltid i första hand ett ansvar för sig och sitt hushålls situation. Detta innebär att den enskilde, efter sin egen förmåga, är skyldig att försörja sig och sitt hushåll. De andra möjligheter till försörjning som kan finnas genom eget arbete, andra bidrag, ersättningar eller socialförsäkringsförmåner ska alltid prövas i första hand och utnyttjas fullt ut. Prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd ska i första hand ske i förhållande till riksnormen för skälig levnadsnivå vilken varje år fastställs av Sveriges regering.

Den enskilde ska vara aktivt **delaktig** och i samråd med socialtjänsten arbeta för att undanröja orsakerna till behovet av ekonomiskt bistånd. För människor med ett inte enbart tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd ska en handlingsplan upprättas tillsammans med den enskilde. Handlingsplanens syfte ska vara att stärka och **utveckla** den enskildes möjligheter till en egen försörjning. Socialtjänsten ska vid upprättandet av handlingsplan samarbeta med andra berörda myndigheter såsom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, sjukvården m.fl.

Det ska vara **tydligt** för den enskilde vad som krävs för att vara berättigad till försörjningsstöd. Den enskilde ska generellt sett stå till arbetsmarknadens förfogande genom att vara inskriven på Arbetsförmedlingen, aktivt söka arbete samt vid behov delta i erbjudna arbetsmarknadsåtgärder, praktik, av kommunen anordnad aktivitet, svenskundervisning eller annan lämplig insats i enlighet med upprättad handlingsplan. För att skapa **trygghet** för den enskilde ska ekonomiskt bistånd alltid prövas individuellt efter den enskildes behov och förmåga. För att det ska ställas andra krav än de som ställs på arbetslösa ska problematiken vara omfattande. Sådana skäl är exempelvis missbruk och svår psykisk ohälsa. Personer där bedömning görs att de av sociala eller medicinska skäl är förhindrade att arbeta har oftast behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller från Landstinget. För att vara berättigade till försörjningsstöd ska dessa personer medverka till rehabilitering i syfte att bli arbetsföra eller medverka till att få annan ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

Värdegrund

Utifrån sina egna förutsättningar ska individen få möjlighet att uttrycka åsikter och önskemål genom att vara delaktig genom hela processen.

Individen ska känna trygghet, få en skälig levnadsnivå och känna ett sammanhang i det stöd och verktyg de får för sin personliga utveckling.

Individen ska kunna tillgodogöra sig den information som vi förmedlar. Den ska vara anpassad, tydlig och begriplig.

		Projektnamn	Dnr	Sida 7
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Barnperspektiv

Barns bästa ska enligt Socialtjänstlagen (SoL) 1 kap 2 § särskilt beaktas. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets bästa är inte alltid avgörande för innehållet i beslut som fattas rörande ekonomiskt bistånd men det ska alltid beaktas, utredas och redovisas. Detta är särskilt viktigt i beslut som direkt berör barnet. Barns ekonomiska situation i familjer som har varit beroende av försörjningsstöd under lång tid bör särskilt uppmärksammas och dokumenteras. Barnets roll är också stark i och med att FN:s konvention om barnets rättigheter är lag i Sverige sedan 1 januari 2020. Fyra av konventionens artiklar anses vara de grundläggande principerna; principen om barnets bästa, barns rätt till inflytande, att varje barn har rätt till liv och utveckling samt att inget barn får diskrimineras.

Särskilda grupper av sökande

Arbetssökande

Den som är arbetslös och bedöms som arbetsför ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Grundförutsättningarna för detta är att den enskilde:

- är anmäld som arbetssökande på Arbetsförmedlingen och följer planeringen där.
- är aktivt arbetssökande.
- tar erbjudet arbete eller arbetsmarknadsåtgärd där det utgår ersättning.

Den enskilde kan inte utan särskilda skäl välja att sluta sitt arbete eller avstå från arbetsmarknadsåtgärd/praktik som ger någon form av inkomst. För den som arbetar deltid och erhåller kompletterande försörjningsstöd är det krav på att söka heltidsarbete/ytterligare arbete för att bli helt självförsörjande.

Människor som utav sociala, psykiska eller medicinska skäl är i behov av stöd eller rehabiliteringsinsatser för att kunna stå till arbetsmarknadens förfogande ska i samråd med andra myndigheter erbjudas sådana insatser. Om den enskilde inte medverkar till att sådana insatser kommer till stånd kan han/hon inte anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande kan rätten till försörjningsstöd ifrågasättas för hela hushållet.

Praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet

Personer som inte är enbart tillfälligt arbetslösa och som inte kan erbjudas någon annan lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd kan efter samråd med Arbetsförmedlingen erbjudas praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt Socialtjänstlagen 4 kap 4 §. Praktiken ska vara en del av en handlingsplan med syfte att ge den enskilde större möjligheter att få och klara av arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Den som deltar i praktik enligt ovan erhåller försörjningsstöd om behovet inte tillgodoses på annat sätt. Om den enskilde avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande

		Projektnamn	Dnr	Sida 8
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

verksamhet utan godtagbara skäl anses denne och resterande hushåll inte ha rätt till försörjningsstöd. Vid ogiltig frånvaro ska försörjningsstödet reduceras i förhållande till frånvaron.

I vissa fall kan personer som inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande som ett led i rehabilitering och behandling erbjudas praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. I de fallen är *inte* praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten att betrakta som praktik enligt 4 kap 4 § SoL, beslut fattas enligt 4 kap 1 § SoL.

Sjukskrivna

De som på grund av sjukdom inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande ska vara sjukskrivna med läkarintyg. Vid långvarig sjukskrivning ska socialtjänsten i samråd med sökanden kontakta sjukvården för diskussion om rehabilitering eller eventuell ansökan om sjukersättning/aktivitetsersättning. Insatser ska erbjudas i form av samverkan med Arbetsförmedlingen, sjukvården och Försäkringskassan.

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den sökande medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. Personer som p.g.a. sjukdom eller andra hälsoproblem kan stå till arbetsmarknadens förfogande men inte fullt ut ska vara anmälda på Arbetsförmedlingen och söka jobb i den utsträckning deras hälsotillstånd tillåter.

Personer med missbruksproblematik

De som på grund av missbruksproblem inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande ska erbjudas att ansöka om bistånd i form av stöd- och behandlingsinsatser genom socialtjänstens handläggare för detta. Samverkan ska ske kring den vårdplan som upprättas mellan den enskilde och missbrukshandläggaren. Fullföljandet av vårdplanen kan ligga till grund för rätten till försörjningsstöd.

Enbart det faktum att en person inte deltar i missbruksbehandling är i sig inte skäl att avslå en ansökan om försörjningsstöd. Det finns dock möjlighet att göra en bedömning av omständigheter som kan leda till att rätt till bistånd inte föreligger. Om rätt till bistånd inte föreligger kan reducerat försörjningsstöd beviljas.

Egna företagare

Egna företagare förväntas kunna klara sin försörjning via inkomster från sitt företag. Aktiebolag representerar en realiserbar tillgång liksom vissa handelsbolag och enskilda firmor. Företagare som driver ett företag som inte lönar sig bör hänvisas till att avveckla företaget och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att kunna vara berättigade till försörjningsstöd, alternativt till ta ut tillräcklig lön från företaget. Under en avvecklingsperiod på högst 3 månader kan kompletterande försörjningsstöd utgå. Företagets ekonomi ska redovisas och företagets inkomster beaktas vid bedömning av rätt till bistånd.

		Projektnamn	Dnr	Sida 9
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Egna företagare som erhåller bidrag från Arbetsförmedlingen kan i undantagsfall, för att undvika ett långvarigt beroende, beviljas kompletterande försörjningsstöd under 6 månader. Efter särskild prövning kan försörjningsstöd beviljas för längre tid, detta om det finns utsikter att företaget ska ge inkomster inom en snar framtid. Företagets ekonomi ska redovisas och företagets inkomster beaktas vid bedömning av rätt till bistånd. Undantag kan även göras för egna företagare om behovet av bistånd är kortvarigt (högst 3 månader) och det är högst troligt att företaget därefter åter kommer ge inkomster.

Studerande

Studerande på grundskole-, gymnasial- och eftergymnasial nivå är generellt inte berättigade till försörjningsstöd. För dessa grupper finns i regel andra finansieringsalternativ.

Makar/sammanboende där ena parten studerar

Makar/sammanboende där ena parten studerar med studiemedel kan erhålla kompletterande försörjningsstöd om studierna påtagligt förbättrar möjligheterna till en framtida försörjning. Som inkomst räknas då fullt studiemedelsbelopp inklusive lånedelen och eventuellt tilläggs lån. Den studerande har även i andra fall möjlighet att fullfölja påbörjad termin.

Ungdomar under 21 år som går i skolan

Enligt Föräldrabalken 7 kap 1 § har föräldrar försörjningsplikt till dess barnet fyller 18 år eller så länge som barnet genomgår grundskola och gymnasieutbildning eller annan jämförlig utbildning, dock längst till 21 års ålder. Föräldrarnas försörjningsplikt kvarstår även i de fall gymnasiestudierna, efter avbrott, återupptas innan den unge fyller 21 år. Föräldrarnas underhållsskyldighet gäller oavsett om den unge bor hemma eller har ett eget boende.

Vuxenstuderande på grundskolenivå och SFI

Vuxna som studerar på grundskolenivå eller SFI kan ha rätt till försörjningsstöd i de fall bedömning görs att studierna är en förutsättning för att den enskilde i framtiden ska kunna stå till arbetsmarknadens förfogande. Studierna ska generellt vara planerade ihop med Arbetsförmedlingen. En förutsättning för beviljande av försörjningsstöd är att alla andra bidragsformer är prövade. Försörjningsstöd bör inte beviljas vid ogiltig frånvaro från studier, avdrag görs motsvarande det antal dagar den ogiltiga frånvaron pågått, vid upprepad frånvaro utan giltigt skäl bör ansökan om försörjningsstöd avslås i sin helhet. Sökande ska alltid söka studiemedlets bidragsdel.

Vuxenstuderande på gymnasienivå

Om en person i undantagsfall, efter individuell behovsprövning, beviljas ekonomiskt stöd av socialtjänsten för vuxenstudier, ska denne ändå alltid söka studiemedlets bidragsdel.

		Projektnamn	Dnr	Sida 10
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Studieuppehåll

Enligt 4 kap 4 § SoL får socialnämnden begära att studerande som under studieuppehåll behöver försörjningsstöd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

För att ha rätt till försörjningsstöd ska studerande kunna visa att de i god tid, ca 6 månader innan, sökt feriearbete då inkomstbortfallet är en förutsebar situation.

Studiemedlen ska täcka levnadsomkostnaderna under terminerna t.o.m. den dagen terminen slutar enligt studiemedelsbeslutet. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd.

Föräldralediga

Föräldrar som är föräldralediga till barn under ett år har rätt till försörjningsstöd, under förutsättning att endast en av föräldrarna är föräldraledig och föräldern tar ut full föräldrapenning alla dagar. Föräldralediga till barn över ett år har inte rätt till försörjningsstöd. Ansökan om barnomsorg ska göras i god tid innan 1-årsdagen så att föräldern så snart som möjligt kan ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Personer 65 år och äldre

Personer som är 65 år och äldre, som saknar rätten till ålderspension och ansöker om ekonomiskt bistånd, ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att ansöka om äldreförsörjningsstöd istället. Om ekonomiskt bistånd beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska biståndet återsökas enligt bestämmelserna i lagen om allmän försäkring (AFL 17 kap 1 § 2 st.). Generellt är ålderspensionärers inkomst av pension tillräcklig för att tillförsäkra en skälig levnadsnivå. Det är viktigt att de som har avgift för hemtjänst och liknande har anmält rätt inkomst till avgiftshandläggaren.

Personer inskrivna för kriminalvård

För personer inskrivna för kriminalvård ska Kriminalvården svara för alla kostnader under verkställighetstiden. För hyra och andra kostnader förknippade med eventuell bostad gäller i vissa fall särskilda regler som beskrivs nedan.

Hyreskostnad

Personer som är häktade har rätt till ekonomiskt bistånd från socialtjänsten till hyra om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Personer som är dömda till kriminalvård har i vissa fall rätt till bistånd till hyra under verkställighetstiden. Vägledande vid prövning ska vara den sökandes hyresförhållande, straffets längd, egen förmåga att betala hyran eller del av hyran samt rehabiliteringsaspekten. Vid vårdtid på högst 6 månader kan ekonomiskt bistånd till hyra beviljas om det är olämpligt eller omöjligt att hyra ut lägenheten i andra hand. Om hyresavtal sägs upp kan det bli aktuellt med bistånd till förvaring av bohaget. Denna kostnad bör ses i

		Projektnamn	Dnr	Sida 11
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

förhållande till kostnad för nyanskaffning av möbler och husgeråd. Vid vårdtid som överstiger 6 månader beviljas generellt *inte* ekonomiskt bistånd för kostnader förknippade med bostad.

Personer som intensivövervakas med fotboja

Personer som dömts till högst 6 månader kan av Kriminalvården beviljas intensivövervakning via fotboja som alternativ till fängelse. Den dömda jämförs med en frivårdsklient och om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen rätt till ekonomiskt bistånd för sin försörjning under verkställigheten med fotboja.

I de fall där fotboja beviljas som ett led i frigivningsförberedelser (utslussning) efter avtjänat fängelsestraff är personerna fortfarande inskrivna i anstalt. De har därmed inte rätt till ekonomiskt bistånd för sin försörjning utan detta ska tillgodoses via Kriminalvården.

Personer med kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelse som innebär att den dömda får genomgå missbruksbehandling där Kriminalvården och socialtjänsten upprättar en gemensam behandlingsplan. Kriminalvården har kostnadsansvaret för behandlingen fram till tänkt dag för villkorlig frigivning.

Vid behandling på institution står Kriminalvården för alla kostnader till vårdgivaren i samband med placeringen, i dessa fall ska försörjningsstöd inte beviljas. Om behandlingen sker i öppenvård bekostar Kriminalvården enbart den behandlingen och kontroll som följer av behandlingsplanen och klienten kan ha rätt till försörjningsstöd.

Personer som är dömda till samhällstjänst ska utföra samhällstjänsten på sin fritid och detta ska inte påverka den enskildes förmåga att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Personer som vistas på institution eller i familjehem genom beslut från socialtjänsten

Försörjningsstöd till fickpengar kan utgå under vistelse på institution eller i familjehem om behovet inte kan tillgodoses med egen inkomst. Institutionsnormen baseras på de poster som ingår i riksnormen för kläder/skor, fritid/lek och hygien, samt del av hushållskostnader som avser telefon. Kostnader för resor och vård utgår vid behov. Om det på institutionen finns regler om högre fickpengar skall detta normalt medges, dessa kan då eventuellt anses täcka fler kostnader än ovanstående. Innan bistånd beviljas behöver uppgift om vad/vilka poster som ingår i avtalet mellan institutionen och socialnämnden beaktas.

Brottsoffer och våld i nära relation

Enligt 5 kap 11 § SoL har socialnämnden som uppgift att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Enligt samma paragraf ska socialnämnden särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående

		Projektnamn	Dnr	Sida 12
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. I en akut nödsituation är det inte möjligt att på sedvanligt vis utreda behovet av ekonomiskt bistånd. Den utsattes och eventuella barns behov av skydd och stöd måste prioriteras.

Riksnorm och förhöjning vid särskilda skäl

Livsmedel

Utgångspunkten är en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Det förutsätts att all mat tillreds hemma. Livsmedelskostnaden för ensamhushåll är något högre med hänsyn till att det kan komma att bli dyrare med mindre förpackningar. Försörjningsstöd med ett högre belopp kan beviljas då någon av medicinska skäl har behov av särskild kost som är dyrare än vanlig kost. Läkrintyg ska alltid infördras. Storleken på tilläggen ska baseras på Konsumentverkets uppskattningar av extra kostnader för specialkost.

Kläder och skor

Kostnadsberäkningen täcker det vardagliga klädbehovet för hela året samt reparationer av skor och en del tillbehör som väska, ryggsäck för barn och skolungdom, klocka, paraply samt viss kemptvätt. Försörjningsstöd med ett högre belopp kan beviljas då ett hushåll vid ett enstaka tillfälle har ett omfattande behov av inköp av kläder och skor.

Lek och fritid

Avser aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till, exempelvis att läsa böcker, lyssna på musik och att utöva lek och idrott. Även kostnader för cykel, skidskor och skidor ingår. Kostnader för semesterar eller dyrare fritidsintressen ingår inte. Försörjningsstöd med ett högre belopp kan beviljas vid enstaka tillfällen för utgifter som är nödvändiga för att tillförsäkra barn en skälig levnadsnivå. Bedömningen ska innefatta sökandes möjligheter att inom rimlig tid tillgodose behovet.

Barn- och ungdomsförsäkringar

Ingår med det belopp som riksnormen föreskriver.

Hälsa och hygien

Avser kostnader för tvål, tandkräm, blöjor m.m. Även utgift för hårklippning omfattas. Kostnader för preventivmedel ingår inte. Ibland finns det behov av dyrare hälsovårdsartiklar som måste sättas in omgående och som inte heller är förutsägbara. Det kan då finnas skäl att godkänna dessa kostnader helt eller delvis. Exempel på detta kan vara preventivmedel, bandage, lusmedel.

		Projektnamn	Dnr	Sida 13
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Förbrukningsvaror

Här ingår kostnader för rengöring, skötsel och vård av bostaden samt klädvård m.m. Även läkarföreskrivna läkemedel utom högkostnadsskyddet ska täckas av riksnormen.

Dagstidning och telefon

Avser helårsprenumeration på dagstidning och mobilabonnemang efter överenskommelse med handläggare samt eventuella samtalsavgifter för telefon. Försörjningsstöd med ett högre belopp kan beviljas för att täcka extra utgifter för att upprätthålla kontakter med andra när det finns medicinska eller starka sociala skäl.

Akut ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd enligt matnorm till hushåll som inte är berättigade till försörjningsstöd eller hushåll som erhållit och förbrukat försörjningsstöd eller motsvarande egen inkomst bör utgå endast i undantagsfall för att undvika en nödsituation. Tydlig information om det egna planeringsansvaret ska ges för att undvika att situationen upprepas. Om beslutet rör barn ska barnens påverkan beaktas och dokumenteras.

Godtagbara utgifter utöver riksnorm

Boendekostnad SoL 4:4 p. 2

Bedömning av vad som är en skälig hyreskostnad utgår ifrån den enskildes behov av boende samt hyresnivån hos det kommunala bostadsbolaget. Hyresintäkt från inneboende och vuxna barn skall alltid avräknas boendekostnaden. Den högsta godtagbara hyreskostnaden är;

- Enrumslägenhet 3 756 kr
- Tvårumslägenhet 5 289 kr
- Tretrumslägenhet 6 326 kr
- Fyrrumslägenhet 8 161 kr

Kostnaden höjs regelbundet med belopp motsvarande det kommunala bostadsbolagets årliga procentuella hyreshöjning.

Bedömningen av hur stor bostad ett hushåll behöver utgår från Socialstyrelsen definition av trångboddhet. Ett hushåll är trångbott om bostaden inte har kök, vardagsrum och ett sovrum per person. Undantaget är par och barn under 13 år som normalt kan dela sovrum åtminstone två per rum, rimlighetsbedömning görs utifrån totalt antal barn i hushållet. Barn under tre år kan dela sovrum med föräldrarna. För sammanboende under 25 år och för enpersonshushåll är en enrumslägenhet tillräcklig.

		Projektnamn	Dnr	Sida 14
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Boende i hyreslägenhet

Försörjningsstöd till en skälig hyreskostnad i befintligt boende beviljas. Hyresreducering på grund av självförvaltning påverkar inte hyreskostnaden vid utredning av rätt till försörjningsstöd.

Boende i egen fastighet/bostadsrättslägenhet

Egen fastighet eller bostadsrätt kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen. Se mer om detta under kapitel för "Tillgångar". I de fall bistånd utgår görs det till en *skälig* boendekostnad i befintligt boende. Vid beräkning av boendekostnaden för boende i egen fastighet/bostadsrättslägenhet medräknas räntekostnader på fastighets/bostadslån (ej sådana som uppkommit i syfte att förvärva andra kapitaltillgångar såsom bil eller båt), kostnader för fastighetsskatt samt de faktiska driftskostnaderna. Driftskostnader är uppvärmningskostnader (olja, ved, el etc.), vatten, sophämningsavgifter, villaförsäkring, sotning m.m. Amorteringsdelen av fastighets/bostadslån är ett eget sparande för fastighetsägaren och ska inte medräknas i boendekostnaden. Den enskilde ska alltid söka skattejämkning för sina räntekostnader. Boendekostnaden enligt ovan, utslagen per månad, används normalt som underlag för biståndsbedömning.

Eget boende för ungdomar

För ungdomar under 25 år utan barn gäller särskilda regler. Ekonomiskt bistånd till boendekostnad för eget boende för ungdomar under 18 år beviljas endast efter utredning och beslut av Barn- och familj inom IFO.

Ungdomar i ålder 18–19 år kan beviljas ekonomiskt bistånd till boendekostnad för eget boende om de har varaktig, minst 6 månader, inkomst som motsvarar grundersättning i arbetslöshetskasssystemet. De kan även beviljas ekonomiskt bistånd till boendekostnad för eget boende vid allvarliga relationsproblem i familjen. En särskild utredning innefattande kontakt med föräldrarna ska då göras.

Ungdomar i åldern 20–24 år kan beviljas ekonomiskt bistånd till boendekostnad för eget boende om de har varaktig, minst 6 månader, inkomst som motsvarar grundersättning i arbetslöshetskasssystemet, eller om de dessförinnan med arbetsinkomster har bekostat ett eget boende under en sammanhängande period av minst 6 månader. De kan även beviljas ekonomiskt bistånd till boendekostnad för eget boende om ett boende i föräldrahemmet i avsevärd utsträckning förhindrar dem att leva ett självständigt liv. En särskild utredning innefattande kontakt med föräldrarna ska då göras.

Boendekostnad för ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet

Bidrag till boendekostnad i föräldrahemmet utgår normalt inte för ungdomar i åldern 18–24 år.

		Projektnamn	Dnr	Sida 15
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Om föräldrarna genom att det vuxna barnet bor hemma går miste om bostadsbidrag kan bistånd till del av boendekostnad motsvarande det belopp som föräldrarna förlorar i bostadsbidrag utgå.

Ungdomar som tidigare med arbetsinkomster under en sammanhängande period av minst 6 månader har betalat del av boendekostnad i föräldrahemmet kan få bidrag till del av boendekostnad enligt Riksförsäkringsverkets allmänna råd om bostadsbidrag.

Delat boende – inneboende

För sökanden som bor inneboende hos någon som man delar hushållsgemenskap med utan att vara sambo, t ex vuxna barn hos föräldrar eller syskon, ska bostadskostnaden räknas som del av kostnad enligt Riksförsäkringsverkets allmänna råd om bostadsbidrag.

För personer som delar bostad utan någon hushållsgemenskap, delas bostadskostnaden lika mellan antalet boende.

Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärderna. Den faktiska hyran ska beviljas om den står i rimlig proportion till den totala lägenhetshyran och antal boende i lägenheten samt inte är oskälig. Sökande ska vara folkbokförd på adressen.

Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införskafts för att föräldern ska få plats och boendekostnaden därmed ökat, ska bistånd till hyresdel beviljas. Den beräknas då som för hemmaboende vuxet barn.

Andrahandsboende

Samma regler gäller som vid förstahandskontrakt. Grundregeln är att andrahandskontrakt ska vara godkänt av hyresvärderna/bostadsrättsföreningen. Ett skriftligt avtal mellan förstahandshyresgästen och sökande ska uppvisas. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen.

Byte av bostad p.g.a. för hög boendekostnad

För hushåll där beroendet av ekonomiskt bistånd bedöms bli långvarigt, där man erhållit bistånd löpande mer än sex månader eller där man haft återkommande biståndsbehov mer än sex gånger under ett år, är det rimligt att ställa krav på byte av bostad om kostnaden för boendet är oskäligt högt. Med detta menas om den överstiger ”högsta godtagbara” kostnad.

Den faktiska kostnaden godkänns normalt under en övergångstid. Övergångstiden motsvarar den tid som behövs för att byta bostad, normalt 4 månader från det att klienten informerats om att boendekostnaden bedöms som oskäligt hög. Om klienten tidigare informerats om att boendekostnaden bedöms som oskälig tillämpas högsta godtagbara kostnad utan övergångstid.

		Projektnamn	Dnr	Sida 16
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Innan krav om byte av boende måste alltid en individuell bedömning göras om de sociala konsekvenserna av en flyttning och av möjligheterna för hushållet att erhålla en ny bostad. Om beslutet rör barn ska barnens påverkan beaktas och dokumenteras.

Byte till dyrare bostad

Byte till dyrare boende kan endast ske i samråd med Socialförvaltningen när den nuvarande bostaden inte erbjuder en godtagbar standard eller av starka sociala skäl. Bostaden ska ha en skälig standard när det gäller utrustning och utrymme.

Hushållsel SoL 4:3 p. 2

Skäliga kostnader för hushållsel beviljas. Vid kostnader som avser längre tidsperiod än en månad ska hänsyn tas till inkomsterna under hela den period som kostnaden avser. Vid delat boende beviljas försörjningsstöd till del av elkostnaden.

Hemförsäkring SoL 4:3 p. 2

Bistånd beviljas till faktisk kostnad för försäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall, egendomsskydd. Även allrisk/drulle kan beviljas till skälig kostnad. Möjlighet till nedsatt premie via fackförening ska beaktas och uppmaning till månadsbetalning ska göras.

Hyresgästförening SoL 4:1

Medlemsavgift i Hyresgästföreningen ska inkluderas som en kostnad för att uppnå skälig levnadsnivå för alla hushåll som uppbär försörjningsstöd.

Fackförenings- och arbetslöshetskasseavgift SoL 4:3 p. 2

Ekonomiskt bistånd till avgift för medlemskap i arbetslöshetskassa och fackförening beviljas med det belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Den enskilde ska uppmanas att söka reducerad avgift.

Umgängeskostnader SoL 4:3

Ekonomiskt bistånd till umgängeskostnader beviljas till hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd till sin försörjning. Vid umgänge under kortare tid, upp till 6 dagar per månad, beviljas bistånd för umgängesbarnet under de perioder barnet vistas hos föräldern. Vid längre umgänge och vid delat boende beviljas bistånd efter särskild prövning. Hänsyn ska då tas till båda föräldrarnas försörjningsskyldighet.

Umgängesresor SoL 4:1

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos ska vara med och bekosta umgänget utifrån ekonomisk förmåga. Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur

		Projektnamn	Dnr	Sida 17
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

reskostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas. Reskostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att bekosta.

Barnomsorgsavgifter SoL 4:1

Barnomsorgsavgift beviljas till den faktiska kostnaden när man i övrigt är berättigad till försörjningsstöd. Vid växelvis boende bör föräldrarna begära delad räkning. Sökanden ska i första hand se till att avgiften grundar sig på aktuella och riktiga inkomstuppgifter.

Sjukvård SoL 4:1

Kostnader för vård enligt Hälso- och sjukvårdslagen och som ersätts av Försäkringskassan godkänns (frikortsgrundande). Sökanden ska uppmanas att utnyttja högkostnadsskyddet då belopp enbart godkänns upp till nivå för frikort. Kostnad för uteblivet besök godtas ej. Ekonomiskt bistånd till sjukvårdsavgift avseende inläggning kan beviljas till den del som överskrider kostnaden för mat motsvarande period. Den enskilde ska i första hand söka ned- eller avskrivning av sin sjukvårdsavgift.

Psykoterapikostnader

Psykoterapi är sjukvårdshuvudmannens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi inte ska beviljas. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till hälsocentral eller psykiatrisk öppenvårdsmottagning.

Medicin SoL 4:1

Ekonomiskt bistånd till kostnad för receptbelagd medicin som ingår i högkostnadsskyddet beviljas. Bistånd till ej receptbelagd eller osubventionerad medicin beviljas inte utöver riksnorm.

Tandvård SoL 4:1

Ekonomiskt bistånd utgår till akut tandvård och annan tandvård som bedöms nödvändig för den enskilde. Behovet ska alltid styrkas av en tandläkare. Med akut tandvård avses behandling som på grund av smärta måste göras omedelbart och i sådana situationer kan inte kostnadsförslag efterfrågas, kostnader för akut tandvård beviljas innevarande månad. När det gäller tandvård som inte är akut ska kostnadsförslag från tandläkaren alltid inkomma med ansökan. Kostnad för nödvändig tandvård kan beviljas för personer som inte inom rimlig tid kan bekosta sådan tandvård. Allmänt tandvårdsbidrag från Försäkringskassan ska alltid användas om den sökande har rätt till det, detta dras direkt på kliniken i samband med betalning. Endast kostnader för tandvård som är nödvändig för att erhålla eller upprätthålla en acceptabel tandstatus beviljas. Acceptabel tandstatus innebär:

- ingen värk eller smärta
- godtagbar tuggförmåga
- inga synliga tandskador som ger betydande sociala svårigheter

		Projektnamn	Dnr	Sida 18
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Om tandvården har sin orsak i viss sjukdom eller viss funktionsnedsättning som innebär en risk för försämrade tandhälsa kan den enskilde ha rätt till särskilt tandvårdsbidrag från Försäkringskassan, detta dras direkt på kliniken i samband med betalning. Det är tandläkare eller tandhygienist som bedömer om den enskilde har rätt till särskilt tandvårdsbidrag. Om den sökande har vissa sjukdomar och eller funktionsnedsättningar och är beviljad insats enligt LSS kan denne få tandvårdskort förskrivet av biståndshandläggare. Om den sökande har psykisk ohälsa eller andra kroniska nedsättningar och är inskriven i hemsjukvården kan sjuksköterska inom kommunal hälso- och sjukvård förskriva tandvårdskort. Med tandvårdskortet betalar den enskilde patientavgift enligt avgiftsreglerna för den öppna hälso- och sjukvården i regionen. Om den sökande normalt har inkomster som överstiger riksnorm ska inkomsterna under tre månader påverka rätten till ekonomiskt bistånd. Förebyggande tandvård kan beviljas för enskild som erhållit försörjningsstöd löpande under minst sex månader och då efter bedömning av när personen kan tänkas bli självförsörjande.

Glasögon och kontaktlinser SoL 4:1

Ekonomiskt bistånd till kostnad för glasögon beviljas om det föreligger ett av optiker eller läkare styrkt behov. Kostnadsförslag från optiker ska inkomma. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som erbjuds av vald optiker och som motsvarar de behov som synundersökningen visat. För bågar till glasögon accepteras i undantagsfall en högre kostnad än 2 % av prisbasbeloppet. Färgade glas, repskyddat glas eller annan extrautrustning av glas accepteras inte om behovet inte motiveras i ett läkarintyg. För barn under 15 år kan kostnad för repskyddat glas godkännas. Regionens glasögonbidrag för barn ska sökas via optiker som har avtal med regionen. Kostnad för kontaktlinser beviljas endast om behovet av linser styrks i läkarintyg. Om behovet av nya glasögon uppstår efter kortare tid än 3 år ska detta särskilt motiveras. Vid borttappade eller trasiga glasögon ska sökanden i första hand nyttja eventuell hemförsäkring.

Om den sökande normalt har inkomster som överstiger riksnorm ska inkomsterna under tre månader påverka rätten till bistånd.

Hemutrustning SoL 4:1

Bistånd till hemutrustning vid bosättning kan ges om det finns särskilda skäl, ej enbart med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden. Det ingår i skälig levnadsnivå att ha ett hem som fungerar tillfredställande, men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har dålig ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. De flesta får därför hänvisas till att klara av situationen på det sätt som människor i allmänhet gör, d.v.s. genom planering, sparande, lån och gåvor från nätverket etc. Detta gäller särskilt för unga personer som flyttar hemifrån och som har kunnat planera för sin flytt till eget boende. Ekonomiskt bistånd kan ges till sådan hemutrustning som behövs för att ett hem ska fungera. Kostnadsförslag ska inlämnas. Behovet bedöms utifrån den enskildes personliga förhållanden och framtida försörjningsmöjligheter. Sökanden som beräknas bli självförsörjande inom rimlig tid ska endast beviljas ett mindre belopp till omedelbart nödvändig grundutrustning och

		Projektnamn	Dnr	Sida 19
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

hänvisas till att införskaffa resterande utrustning senare. Bistånd till komplettering av hemutrustning kan ges om det är nödvändigt för att bibehålla en skälig levnadsnivå. Hembesök görs generellt för att bedöma behovet. Flyktingar med uppehållstillstånd som tagits emot i kommunen hänvisas att lösa sitt behov av möbler och hemutrustning genom det hemutrustningslån som CSN beviljar efter ansökan.

Spädbarnsutrustning SoL 4:1

Ekonomiskt bistånd till spädbarnsutrustning kan utgå till hushåll som är långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd för sin försörjning. Kostnadsförslag ska inkomma. Om familjen har barn sedan tidigare kan hela eller delar av behovet täckas av utrustning från äldre syskon. Om befintlig utrustning av något skäl inte kan användas bör det utredas om behovet kan tillgodoses genom vinst efter försäljning av denna.

Advokatkostnader SoL 4:1

I första hand ska sökanden utnyttja det rättsskydd som ingår i eventuell hemförsäkring. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självriskan vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga ärenden.

Hemtjänstavgift SoL 4:1

Ekonomiskt bistånd till hemtjänstavgift kan utgå. Den enskilde ska dock i första hand söka nedsättning av sin avgift.

Fritidskostnader vid långvarigt behov av försörjningsstöd SoL 4:1

Ekonomiskt bistånd för fritidskostnader som inte ingår i posten "lek och fritid", exempelvis rekreation och semesterresor, kan utgå till hushåll som varit beroende av försörjningsstöd under lång tid. Detta gäller främst när det finns barn i hushållet men kan även innefatta enbart vuxna när det finns särskilda skäl, exempelvis långvariga medicinska eller sociala problem. Nivån på det beviljade biståndet prövas utifrån vad låginkomsttagare i allmänhet har råd med.

Arbetsresor SoL 4:1

Begreppet arbetsresor avser utöver resor till och från ett arbete även resor för att kunna delta i studier eller andra aktiva åtgärder som kommunen eller Arbetsförmedlingen anordnat. Upp till 2 kilometer kan normalt anses vara gångavstånd. I första hand beviljas kostnad för arbetsresor med allmänna kommunikationsmedel. Bistånd till resa med bil kan först beviljas när allmänna kommunikationsmedel saknas eller om tidsvinsten med egen bil överstiger två timmar per arbetsdag. Möjligheten till annan ersättning för kostnaden avseende arbetsresor ska i första hand utredas. Ekonomiskt bistånd till begagnad cykel kan i vissa fall beviljas som alternativ för att möjliggöra arbetsresor.

Vid resor med egen bil bör faktiska årskostnader för skatt, försäkring och besiktning uppdelat per månad godkännas. Dessutom bör kostnader för drivmedel godkännas. Kostnader för reparationer och övrigt underhåll ska endast godkännas i undantagsfall. En

		Projektnamn	Dnr	Sida 20
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

skälighetsbedömning av de godkända kostnaderna för arbetsresor måste göras mot arbetsinkomstens storlek, bidragsberoendet längd etc. Den enskilde ska söka skattejämkning för sina arbetsresor.

Flyttkostnader SoL 4:1

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flyttning med hjälp av släkt och vänner. Kostnader i samband med flyttning bör beviljas om flyttningen är nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå och den egna förmågan att ordna flytten med hjälp av vänner och anhöriga bedöms som låg. Det kan handla om att undvika våld eller hot om våld, familjeskäl, flyttning i samband med avslutad behandling, arbetsmarknadsskäl, hälsa eller ekonomiska omständigheter.

Flyttkostnader kan beviljas i samband med flyttning till billigare bostad i samråd med socialtjänsten eller flyttning i samband med vräkning.

I samband med sökandens avflyttning till annan kommun erhåller sökande efter ordinarie bedömning ekonomiskt bistånd upp till norm under en månad i den nya kommunen. Bistånd till kostnad för flyttning till utlandet beviljas inte.

Magasineringskostnader SoL 4:1

För personer som saknar permanent bostad kan ekonomiskt bistånd till kostnad för magasinering av egna tillhörigheter beviljas efter individuell prövning. Beslutet ska vara tidsbegränsat och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman. I den individuella bedömningen beaktas möjligheten för den sökande att inom överskådlig tid erhålla egen bostad eller magasinering genom egna kontakter, kostnaderna för magasinering i förhållande till kostnad för nyanskaffning av hemutrustning, bohagets innehåll och skick, konsekvenser för den enskilde vid eventuell försäljning av bohaget.

Identitetshandlingar SoL 4:1

Kostnad för identitetshandling kan beviljas efter särskild prövning, det vill säga att ändamålet är nödvändigt för den sökande och att behovet av ekonomiskt bistånd inte är att betrakta som tillfälligt. Ekonomiskt bistånd till pass (om dyrare än id-kort) och andra resedokument beviljas ej.

Bredband SoL 4:1

Kostnad för internet ska ses som en godtagbar utgift då det anses vara skälig levnadsnivå. Bistånd beviljas till en skälig kostnad. Vad som bedöms skälig formuleras i verksamhetens dokument för handläggningsrutiner med utgångspunkt i gällande praxis.

Årskostnader för bankkort och internetbank SoL 4:1

Årskostnaden för bankkort och internetbank kan beviljas efter särskild prövning då bankkort och internetbank anses vara skälig levnadsnivå och denna service vanligtvis är avgiftsbelagd.

		Projektnamn	Dnr	Sida 21
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

En förutsättning för att den enskilde ska beviljas en årskostnad för bankkort eller internetbank är att behovet av ekonomiskt bistånd inte är att betrakta som tillfälligt och att det är styrkt att den enskilde inte kunnat använda sig av ett av bankernas avgiftsfria alternativ. Bistånd kan beviljas till kostnad för bankkort och internetbetalning via internetbank med maximalt 1 procent av prisbasbeloppet per år.

Begravningskostnader SoL 4.1

Ekonomiskt bistånd till kostnader för begravning beviljas dödsboet under förutsättning att dödsboet saknar tillgångar. Begravningskostnad med maximalt ett halvt prisbasbelopp, godkänns. I kostnader för begravning inkluderas alla utgifter i samband med begravning, d.v.s. även kista, gravsten och förtäring i samband med gravsättning. Efter särskild prövning kan kostnad för transport av avliden till hemkommun för begravning godkännas utöver ett halvt prisbasbelopp. Dödsboanmälan eller bouppteckning som styrker att dödsboet saknar tillgångar ska vara genomförd. Eventuella tillgångar i dödsboet ska i första hand täcka begravningskostnader. Skulder i boet, t.ex. obetalda räkningar som hyra, telefon, el, hemtjänst m.m. ska inte avräknas från tillgångarna.

För gifta och minderåriga barn som avlider ska föräldrars och efterlevande makes inkomster och tillgångar beaktas.

Resa till begravning eller till anhörig med allvarlig sjukdom

Bistånd kan beviljas för resa inom Sverige om den avlidne är nära anhörig eller annan närstående. Med nära anhörig menas make/maka eller motsvarande, förälder, barn, mor- och farföräldrar samt barnbarn. Med annan närstående menas person som utan att vara anhörig stått den sökande mycket nära. Kostnaden ska vara i nivå med vad en låginkomsttagare har råd med.

Tekniska hjälpmedel SoL 4:1

Bistånd kan beviljas till egenavgift för läkarföreskrivna hjälpmedel om behovet inte kan tillgodoses genom Landstinget eller Försäkringskassan.

Skulder SoL 4.1

Ekonomiskt bistånd utgår generellt inte till skulder. Undantag kan efter särskild prövning göras i vissa fall om privat lån tagits för att undanröja en akut situation och då den sökande annars skulle ha beviljats bistånd.

Elskuld

Ekonomiskt bistånd till elskuld eller del av elskuld kan utgå om hushållet under den tiden elskulden uppstått haft en sådan ekonomisk situation att hushållet skulle ha varit berättigad till försörjningsstöd till del av eller hela elkostnaden om man sökt ekonomiskt bistånd.

Om det enskilda hushållet har haft medel att betala sin elkostnad men prioriterat andra utgifter ska ekonomiskt bistånd till elskuld endast beviljas i undantagsfall, se nedan. Den enskilde har

		Projektnamn	Dnr	Sida 22
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

i första hand ett eget ansvar att lösa situationen, exempelvis genom förhandling med elleverantör eller om möjligt byte av elleverantör.

För att undvika att enskilda hushåll hamnar i nödsituationer kan det vara nödvändigt att bevilja ekonomiskt bistånd till elkostnader också då hushållet haft tillräckliga medel till sin elkostnad. Vid bedömningen bör hänsyn tas till hushållets möjligheter att på egen hand betala skulden samt vilka konsekvenser en avbruten elleverans får. Om beslutet rör barn ska barnens påverkan beaktas och dokumenteras. Bistånd kan även beviljas till depositionsavgift om sådan krävs.

Hyresskuld

Ekonomiskt bistånd till hyresskuld eller del av hyresskuld kan utgå om hushållet under den tid hyresskulden uppstått haft en sådan ekonomisk situation att det skulle ha varit berättigat till försörjningsstöd till del av eller hela boendekostnaden om man ansökt om ekonomiskt bistånd. Om hushållet har haft medel att betala sin boendekostnad men prioriterat andra utgifter ska ekonomiskt bistånd till hyresskuld endast beviljas i undantagsfall, se nedan. Den enskilde har i första hand ett eget ansvar att lösa situationen, exempelvis genom förhandling med hyresvärd eller genom att ordna annan bostad.

För att undvika att enskilda hushåll hamnar i nödsituationer kan det vara nödvändigt att bevilja ekonomiskt bistånd till boendekostnader också då hushållet haft tillräckliga medel till sin boendekostnad. Vid bedömningen bör hänsyn tas till hushållets möjligheter att på egen hand betala skulden eller skaffa en annan bostad samt vilka konsekvenser en förlust av bostaden får. Om beslutet rör barn ska barnens påverkan beaktas och dokumenteras.

Barnomsorgsavgiftsskuld

Ekonomiskt bistånd till skuld för barnomsorgsavgift kan utgå. Den enskilde ska i första hand söka av- eller nedskrivning av skulden.

Om hushållet under den tid barnomsorgsskulden uppstått haft en sådan ekonomisk situation att hushållet skulle ha erhållit ekonomiskt bistånd till hela eller del av barnomsorgsavgiften kan ekonomiskt bistånd till hela eller del av skulden utgå.

Om det enskilda hushållet haft medel att betala sin barnomsorgsavgift men prioriterat andra utgifter ska ekonomiskt bistånd till barnomsorgsavgiftsskuld endast utgå i undantagsfall. Den enskilde har i första hand ett eget ansvar att lösa situationen, exempelvis genom en avbetalningsplan av sin skuld.

I de fall kommunal barnomsorgsplats nekats det enskilda hushållet på grund av skuld kan det vara nödvändigt att bevilja ekonomiskt bistånd till skulden om föräldrarna är beroende av tillsyn av barn på grund av arbete eller utbildning eller om barnens situation påtagligt försämras om de inte har tillgång till barnomsorgsplats. Hur barnens situation påverkas av beslutet ska beaktas och dokumenteras.

		Projektnamn	Dnr	Sida 23
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Annat bistånd enligt SoL 4 kap. 2 §

Akuta skulder

Bistånd kan beviljas enligt SoL 4 kap § 2 mot återbetalning avseende hyres- och elskulder till hushåll som inte är berättigade försörjningsstöd och som har inkomster som väsentligt överstiger norm, men som inte kan klara den akuta situationen utan bistånd. Ansökan måste först behandlas enligt SoL 4 kap 1 §.

Garanti

Bistånd enligt SoL 4 kap 2 § i form av garanti till fordringsägare kan beviljas för hyres- och elskulder för hushåll som inte är berättigade till försörjningsstöd men som inte kan klara den akuta situationen utan bistånd. Ansökan måste först behandlas enligt SoL 4 kap 1 §. Garantin kan kombineras med återbetalningsskyldighet.

Realiserbara tillgångar

Bistånd enligt SoL 4 kap § 2 kan beviljas mot återbetalning när hushållet har tillgångar som inte kan realiseras omedelbart. Bistånd beviljas då i avvaktan på att tillgången kan realiseras. Ansökan måste först behandlas enligt SoL 4 kap 1 §.

Övrigt

Bistånd enligt SoL 4 kap 2 § kan beviljas i andra situationer och för andra ändamål än till någons försörjning och livsföring i övrigt, exempelvis i förebyggande syfte, till skuldsanering, för behov utöver skälig levnadsnivå etc. Biståndet kan återkrävas om det betalats ut med villkor om återbetalning.

Inkomster och tillgångar

Försörjningsskyldighet

Äkta makar/registrerade partners

Makar/registrerade partners är försörjningsskyldiga gentemot varandra även om de inte bor tillsammans. Under betänketid kan försörjningsstöd utgå utan hänsyn tagen till makars försörjningsskyldighet om den part som söker försörjningsstöd får underhållsbidrag alternativt underhållstöd för gemensamma barn.

Sammanboende

Behovet av försörjningsstöd för ogifta sammanboende som lever under äktenskapsliknande förhållanden ska bedömas utifrån parets samlade inkomster och tillgångar.

		Projektnamn	Dnr	Sida 24
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Föräldrars underhållsskyldighet gentemot barn

Föräldrar är försörjningsskyldiga för sitt barn så länge den unge går i skolan, längst t.o.m. den unge fyller 21 år. Detta gäller även om den unge inte bor tillsammans med sina föräldrar.

Om en ungdom av särskilda skäl beviljats bistånd till eget boende när föräldrarna är försörjningsskyldiga ska föräldrarna bidra till den unges försörjning. Föräldrarnas del av den unges försörjning fastställs i en särskild utredning.

Inkomster

Vid beräkning av ekonomiskt bistånd minskas beloppet med de samtliga faktiska inkomster som hushållet har. Som inkomster räknas även utnyttjade krediter, privata lån etc. som blir disponibla under tid som hushållet uppbär försörjningsstöd.

Inkomster som *inte* påverkar rätten till försörjningsstöd

- **Fiktiva inkomster** - inkomster som den enskilde inte förfogar över, exempelvis överskjutande skatt som tagits i anspråk av Kronofogdemyndigheten
- **Omkostnadsersättningar** - i samband med åtagande, exempelvis familjehemsersättningens omkostnadsdel
- **Stipendier och fondmedel** - med särskilt ändamål
- **Skadestånd eller försäkringsersättning** - som kompenserar för annan skada än inkomstförlust, exempelvis skada på egendom, behov av sjukvårdsbehandling etc.
- **Ersättningar för merkostnader vid funktionshinder** - exempelvis handikappersättning eller den del av vårdbidrag som avser ersättning för merkostnader.
- **Habiliteringsersättning** - som kommuner utbetalar till personer med funktionshinder för deltagande i s.k. daglig verksamhet är skattefri. Habiliteringsersättning ska inte medräknas som inkomst vid ansökan om ekonomiskt bistånd. Inkomsten ska täcka omkostnader i samband med deltagandet: resor, lunch och mellanmål och syftet med ersättningen är att aktivt stimulera den enskilde att delta i verksamheten.
- **Ej skattepliktiga reseersättningar och traktamenten** - del som överstiger det skattefria beloppet ska räknas som inkomst
- **Feriearbetsinkomster** - minderåriga barns och gymnasiestuderande där föräldrarna är försörjningsskyldigas inkomster av feriearbete upp till ett prisbasbelopp per år
- **Extra tillägg till studiebidrag** - för gymnasiestuderande ungdomar
- **Inackorderingstillägg** - vid gymnasiestudier på annan ort
- **Lön vid Jobbstimulans** - 25 % av löneinkomster enligt SoL 4 kap. 1 b §

Tillgångar

Kontanter och bankmedel

Kontanta medel och bankmedel som kan disponeras av den enskilde ska användas till den enskildes försörjning.

		Projektnamn	Dnr	Sida 25
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Medel som inte kan disponeras av den enskilde p.g.a. bestämmelse i gåvobrev, överförmyndarspär, pensionsförsäkringar som inte kan återköpas etc. ska normalt inte påverka rätten till försörjningsstöd. Det kan däremot bli aktuellt med annat bistånd enligt SoL 4 kap § 2 mot återkrav vid tillgångar som blir disponibla vid senare tillfälle.

Undantag ålderspensionärer

En ensamstående ålderspensionär kan ha bankmedel upp till motsvarande ett halvt prisbasbelopp, utan att detta påverkar rätten till ekonomiskt bistånd. Giftn/sammanboende ålderspensionärer kan ha bankmedel motsvarande ett helt prisbasbelopp utan att det påverkar hushållets rätt till ekonomiskt bistånd.

Undantag barn

Minderåriga barn kan ha ett sparbelopp på högst 15 % av prisbasbeloppet utan att det påverkar hushållets rätt till ekonomiskt bistånd.

Realiserbara tillgångar

Realiserbara tillgångar som båt, fritidshus, husvagn, häst, aktier, obligationer etc. skall avyttras och användas till hushållets försörjning innan rätt till ekonomiskt bistånd föreligger. Banklån eller annan skuld, dock ej privat skuld, som avser inköp av denna tillgång ska först regleras. Den enskilde ska genom handling styrka lån som ska regleras.

Egen fastighet/bostadsrätt

Ekonomiskt bistånd till personer som äger fastighet eller andel av fastighet bör i princip inte beviljas annat än i akuta situationer eller under den tid som bedöms behövas för att sälja fastigheten/bostadsrätten. Fastigheten/bostadsrätten ska omgående lämnas till mäklare för försäljning. Om det finns särskilda skäl såsom fel säsong, tvist i samband med försäljning etc. kan rådrom för försäljning förlängas. Biståndet ges med villkor om återbetalning. Om fastigheten eller bostadsrätten är belånad på sådant sätt att det inte kan bli något överskott vid en försäljning och månadskostnaden är rimlig, ska krav på försäljning inte ställas.

Bil och motorcykel

I följande fall kan innehav av bil eller motorcykel godtas:

- Fordonet är en förutsättning för att den sökande ska kunna ta sig till och från sitt arbete eller att det behövs i arbetet.
- Fordonet är köpt med lån och det medför ingen förtjänst om det säljs.
- Om sökanden av medicinska eller sociala skäl är i behov av fordonet, exempelvis en förälder som behöver bil för att kunna umgås med sitt barn eller för att skjutsa barnet till förskola.
- Om den enskilde p.g.a. funktionshinder har en specialanpassad bil.

		Projektnamn	Dnr	Sida 26
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

För vad som angetts ovan gäller i samtliga fall att fordonets värde ej får överstiga ett prisbasbelopp. Om fordonsinnehav godtas ska bistånd till kostnader för fordonet inte beviljas, detta kan enbart komma i fråga när det är godkänt att fordonet kan användas vid arbetsresor.

Återbetalning och återsökning

Normalt beviljas ekonomiskt bistånd utan krav på återbetalning. I vissa fall kan dock biståndet återkrävas (SoL 9 kap 1,2 §§) eller återsökas (Lagen om allmän försäkring 17 kap 1 §).

Återsökning

Bistånd återsöks om det avser ett förskott på förmån som Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten kommer att pröva och utbetala retroaktivt. Denna typ av bistånd beviljas därmed inte som återkrav. När det gäller förmån under prövning hos Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten och som kan komma att beviljas med retroaktivt belopp ska beviljat bistånd återsökas hos respektive myndighet jml 107 kap 5 § SFB.

Återkrav

Återkravsbeslut av ekonomiskt bistånd ska bara göras mot en väntad faktisk inkomst eller om den enskilde obehörigt fått ekonomiskt bistånd eller fått sådant utbetalt med för högt belopp. Återkrav av ekonomiskt bistånd kan endast ske enligt reglerna i Socialtjänstlagen.

Enligt 9 kap 1 § 1st i SoL får socialnämnd återkräva bistånd som den enskilde fått felaktigt eller med för högt belopp på grund av oriktiga uppgifter, underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt medfört att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § utgetts.

Enligt SoL 9 kap 2 § får socialnämnden kräva tillbaka bistånd som lämnats:

- som förskott på en förmån eller ersättning
- till den som är indragen i en arbetskonflikt eller
- till den som p.g.a. förhållande som han/hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar

En förutsättning för beslut om återkrav är att den enskilde faktiskt kan betala tillbaka biståndet och inte antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt.

Beslut som gäller ekonomisk hjälp mot återkrav ska vara skriftligt. Det ska innehålla uppgift om den eller de omständigheter som utgör grund för återbetalningsplikten. Det är också viktigt att det framgår när och på vilket sätt återbetalning ska ske. Beslutet ska också delges den enskilde. Det betyder att den som beviljats bistånd ska underteckna beslutet där återbetalningsskyldigheten framgår eller underteckna ett delgivningskvitto.

		Projektnamn	Dnr	Sida 27
Skapad 2021-11-30	Författare Utvecklingsavdelningen och avdelning IFO	Förvaltning Socialförvaltningen	Dokumenttyp Riktlinjer	

Överklagan av beslut

Överklagan med förvaltningsbesvär

Enligt Socialtjänstlagen 16 kap 3 § får socialnämndens beslut enligt SoL 4 kap 1 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagan ska inkomma inom tre veckor från det att beslut meddelats eller delgivits den enskilde.

Överklagan med kommunbesvär

Beslut om ekonomiskt bistånd som fattas enligt Socialtjänstlagen 4 kap 2 § grundar sig på kommunala riktlinjer och kan endast laglighetsprövas enligt Kommunallagens regler. Enligt Kommunallagen 10 kap 1 § har varje medlem av en kommun rätt att få lagligheten av kommunens beslut prövad genom att överklaga dem hos Förvaltningsrätten.